एकाइ ३ · जीव र वातावरण

कार्यपत्र

पूर्णाङ्क 23

नाम ______________ कक्षा ______ रोल नं. ______ मिति ______ प्राप्ताङ्क ______ / 23

1 मुख्य शब्द [3.5]

कोठाका उपयुक्त शब्द छानी खाली ठाउँ भर्नुहोस्। कोठाको एउटा शब्द प्रयोग हुँदैन। प्रत्येक खाली ठाउँको 0.5 अङ्क छ।

खनिज इन्धन	खाना	नसकिने	बिजुली	वातावरण	शीतनिद्रा	हरितकण	हरितगृह

कुनै ठाउँमा भएका सबै सजीव र निर्जीव वस्तु मिलेर त्यहाँको ______________ बन्छ। पातमा हरियो रङ दिने र सूर्यको प्रकाश सोस्ने पदार्थलाई ______________ भनिन्छ। हरियो बिरुवाले आफ्नो ______________ पातमा आफैँ बनाउँछ। भ्यागुता, सर्प र माउसुली जाडोभरि लुकेर आराम गर्छन्। जाडोको यो लामो आरामलाई ______________ भनिन्छ। फेरि फेरि आइरहने स्रोतलाई ______________ ऊर्जाका स्रोत भनिन्छ। कोइला, मटितेल, डिजेल र पेट्रोललाई ______________ भनिन्छ। सोलार प्यानेलमा सूर्यको प्रकाशबाट ______________ निकालिन्छ।

2 चित्रको नामाङ्कन [2.5]

चित्रमा हरियो बिरुवाले खाना बनाएको देखाइएको छ। 1 देखि 5 सम्मका अङ्कले जनाएका कुराको नाम लेख्नुहोस्। प्रत्येकको 0.5 अङ्क छ।

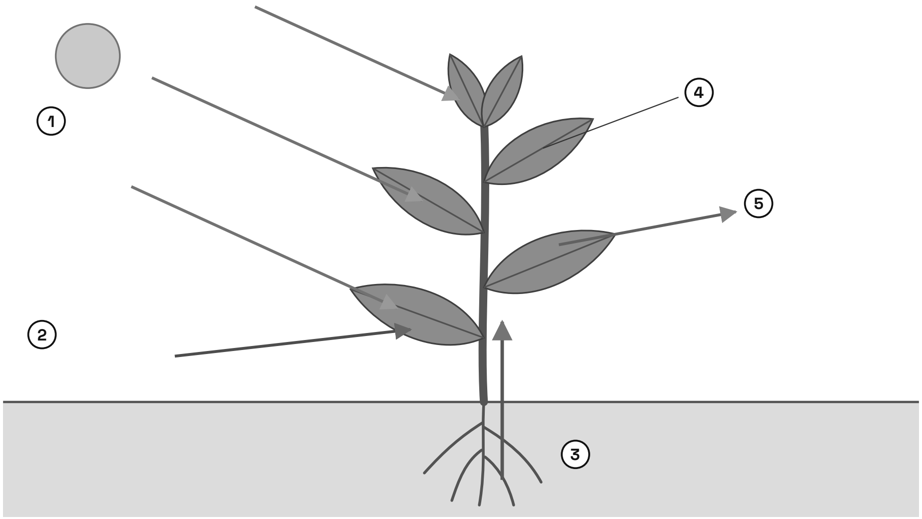

1. ______________ 2. ______________

3. ______________ 4. ______________

5. ______________

3 बहुवैकल्पिक प्रश्न [5]

तलका प्रश्नको सही विकल्प छनोट गर्नुहोस्।

i. तलका मध्ये तापको मुख्य स्रोत कुन हो? [1]

क. आगो **ख.** ग्याँस
ग. बिजुली बत्ती **घ.** सूर्य

ii. बिरुवालाई खाना बनाउन जराबाट सोसेको पानीका साथै तलका मध्ये कुन कुन कुरा चाहिन्छ? [1]

क. प्रकाश, हरितकण र अक्सिजन **ख.** ताप, हरितकण र कार्बन डाइअक्साइड
ग. प्रकाश, हरितकण र कार्बन डाइअक्साइड **घ.** कार्बन डाइअक्साइड, हरितकण र अक्सिजन

iii. हिउँदमा बिरुवा राम्ररी नबढ्नुको मुख्य कारण तलका मध्ये कुन हो? [1]

क. बिरुवालाई चाहिने प्रकाशको कमी **ख.** बिरुवालाई चाहिने तापको कमी
ग. बिरुवालाई चाहिने पानीको कमी **घ.** बिरुवालाई चाहिने हावाको कमी

iv. तलका मध्ये कुन ऊर्जाको स्रोतबाट सबैभन्दा बढी वायु प्रदूषण हुन्छ? [1]

क. डिजेल **ख.** जलविद्युत्
ग. सूर्य **घ.** गोबर ग्याँस

v. ऊर्जाको अनावश्यक प्रयोग रोक्न तलका मध्ये कुन तरिका उपयुक्त हुन्छ? [1]

क. परम्परागत चुलोमा डेक्ची प्रयोग गर्ने **ख.** चाहिएभन्दा कम बिजुली प्रयोग गर्ने
ग. सुधारिएको चुलोमा प्रेसर कुकर प्रयोग गर्ने **घ.** उज्यालोका लागि धेरै पावरका बत्ती बाल्ने

4 ठिक कि बेठिक? [4]

वाक्य ठिक भए ✓ र बेठिक भए ✗ चिह्न लगाउनुहोस्। प्रत्येकको 1 अङ्क छ।

i. कुखुरालाई फुलबाट बच्चा कोरल्न प्रकाश चाहिन्छ। ☐

ii. हिमाली भेगमा पाइने बिरुवाका पात सियो आकारका हुन्छन्। ☐

iii. विद्युतीय सवारी साधनको प्रयोगले प्रदूषण हुन्छ। ☐

iv. कोइला प्रकृतिमा प्रशस्त मात्रामा पाइन्छ। ☐

5 अति छोटो उत्तर [2]

तलका प्रश्नको अति छोटो उत्तर लेख्नुहोस्।

क. सूर्यको प्रकाश नपाउँदा बिरुवा कुन रङको हुन्छ? [1]

ख. नसकिने ऊर्जाको कुनै एउटा स्रोतको नाम लेख्नुहोस्। [1]

6 छोटो उत्तर [4]

तलका प्रश्नको छोटो उत्तर लेख्नुहोस्।

क. तापको स्रोतका रूपमा दाउराभन्दा गोबर ग्याँस प्रयोग गर्नु राम्रो हो। यसलाई पुष्टि गर्न कुनै दुई कारण लेख्नुहोस्। [2]

ख. ऊर्जा बचत गर्न तपाईँले आफ्नो घरमा वा समुदायमा प्रयोग गरेका वा देखेका कुनै दुई उपाय लेख्नुहोस्। [2]

7 सोच्नुहोस् [2]

सोचेर उत्तर लेख्नुहोस्।

तरकारी फलाउने टनेलमा पारदर्शी प्लास्टिक मात्र प्रयोग गरिन्छ। कालो प्लास्टिकको टनेलभित्रका बिरुवालाई के होला? किन?

8 क्रियाकलाप: घाममा राखेको बाकस (अङ्क नदिइने)

सानो पारदर्शी बाकसभित्र र बाहिरको तापक्रम नाप्नुहोस्। बाकसलाई करिब आधा घण्टा घाममा राखेर फेरि नाप्नुहोस्। कोठाको तापक्रम नाप्ने थर्मोमिटर प्रयोग गर्नुहोस्।

बाकसको अवस्था	बाकस बाहिरको तापक्रम	बाकसभित्रको तापक्रम
घाममा राख्नुअघि		
घाममा राखेपछि		

के पत्ता लाग्यो? यो बाकस प्लास्टिकको टनेलजस्तै कसरी छ?